

Nr 120.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pension åt postexpeditören greve Gustaf Otto Cronhielm; given Stockholms slott den 6 juni 1914.

Under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att postexpeditören greve Gustaf Otto Cronhielm må från och med månaden näst efter den, då avsked från postexpeditörstjänsten beviljas honom, under sin återstående livstid, med bibehållande av honom såsom f. d. kapten vid Värmlands fältjägarkår tillerkänd pension från arméns pensionskassa jämte fyllnadspension, tillhoppa 2,240 kronor, samt utöver honom därjämte tillkommande pension från postverket å 900 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 310 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Oscar von Sydow.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 juni 1914.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

I en till Kungl. Maj:t ställd, av generalpoststyrelsen med underdånig skrivelse den 10 mars 1914 överlämnad ansökan har postexpeditören vid postkontoret nr 6 i Stockholm, f. d. kaptenen vid Värmlands fältjägarkår greve Gustaf Otto Cronhielm anhållit att vid avgång från sin postexpeditörstjänst tillerkännas rätt till hel pension.

Generalpoststyrelsen har i nämnda skrivelse meddelat, att Cronhielm, som är född den 18 februari 1847, den 7 maj 1869 utnämndes till underlöjtnant och, efter vunnen befordran till kapten, den 29 september 1899 erhöll avsked ur krigstjänsten. Vid postverket antogs han den 3 december 1877 till e. o. kontorsskrivare och befordrades den 15 december 1899 till postexpeditör. Efter uppförande på stat enligt den

år 1909 beslutade löneregleringen för postverket åtnjuter Cronhielm såsom postexpeditör från och med år 1910 en årlig fast avlöning av 3,800 kronor, av vilket belopp 2,700 kronor utgöra lön och återstoden tjänstgöringspenningar.

Enligt vad generalpoststyrelsen vitsordar, har Cronhielm således uppnått det antal levnads- och tjänstår, att han jämlikt 5 § i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension den 11 oktober 1907, jämförd med 3 och 4 §§ av nämnda lag, skulle vara berättigad att för postexpeditörstjänsten erhålla pension med ett lönen motsvarande belopp av 2,700 kronor för år, såvida han icke redan åtnjöte pension för annan tjänst.

Enligt ansökningen bifogat intyg av t. f. byråchefen i arméns pensionskassa E. Hallin har Cronhielm emellertid enligt nådigt brev den 29 september 1899, genom vilket avsked från beställning såsom kapten av första klassen vid ovannämnda kår beviljades honom, därvid tillerkänts pension och fyllnadspension från och med den 1 oktober 1899 å tillhoppa 2,240 kronor, därav 600 kronor pension i femte klassen av arméns pensionskassa och 1,640 kronor fyllnadspension av statsmedel, vilken sistnämnda pension emellertid enligt direktionens över pensionskassan beslut den 9 mars 1910 från och med den 1 januari 1910 utgår med allenast 560 kronor.

I punkt 9 av de genom nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 fastställda grunderna för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar, sådan denna punkt lyder enligt nådiga kungörelsen den 6 augusti 1909, är nämligen stadgat, att den, som åtnjuter annan lön på rikets stat eller pension från andra allmänna medel än dem, som för arméns pensionering äro anvisade, skall i fyllnadspensionen lida en minskning, motsvarande två femtedelar av vad han sålunda från annat håll uppbär; dock att, därest vad han med tillämpning härav skulle i pension från arméns pensionskassa och fyllnadspension uppbära tillsammans med lönen eller den andra pensionen understiger tretusen kronor, avdrag å fyllnadspensionen skall äga rum endast i den mån, som erfordras, för att sammanlagda beloppet icke må överstiga tretusen kronor; skolandet, i fall den andra pensionen utgår enligt de i ovan åberopade lag stadgade grunder, minskning i fyllnadspensionen icke äga rum.

I enlighet med dessa bestämmelser har fyllnadspensionen för Cronhielm, såsom nämnts, från och med den 1 januari 1910 minskats till 560 kronor. Då Cronhielm avgår från sin postexpeditörstjänst, bliver han emellertid enligt samma bestämmelser berättigad att åter uppbära den militära pensionen oavkortad.

Då Cronhielm emellertid sålunda redan uppbär pension för stats-tjänst, skulle han icke vara berättigad att erhålla full pension såsom postexpeditör.

I 16 § mom. 3:o av åberopade lag, vars bestämmelser här äro tillämpliga, är nämligen stadgat, att för den, som vid avgång från tjänsten åtnjuter eller sedermera erhåller pension för statstjänst, å vilken denna lag icke äger tillämpning, pension för den förra tjänsten må utgå endast med en tredjedel av det belopp, som eljest skolat utgå; dock att, därest härigenom de båda pensionerna icke skulle tillsammans uppgå till nämnda belopp, pensionen må ökas med vad som motsvarar skillnaden.

Enligt dessa bestämmelser torde följaktligen Cronhielm vara berättigad att för postexpeditörstjänsten av postmedel erhålla pension med allenast 900 kronor.

I en till Kungl. Maj:t den 13 maj 1914 ingiven skrift har Cronhielm anhållit, att, enär han enligt nämnda lag ej vore berättigad till full pension såsom postexpeditör, Kungl. Maj:t ville hos riksdagen åt honom utverka sådan pension. Till stöd för denna anhållan har Cronhielm anfört, att han från och med år 1900 erlagt avgifter för hel pension såsom postexpeditör, att det syntes honom överensstämmande med rättvisa och billighet, att hänsyn toges till hans tjänstgöring i postverket, vilken ägt rum utan att inkräkta på hans militära tjänstgöring, samt att detta hans tjänsteförhållande knappast kunde vara taget i betraktande vid stiftandet av pensionslagen för civila tjänst innehavare. Vidare har Cronhielm åberopat ett den 14 november 1906 av direktionen över arméns pensionskassa avgivet underdånigt principuttalande, däri, bland annat, framhålles rättmätigheten därav, att pensionsrätt utan något som hälst avdrag borde tillerkännas i sådana fall, då rätten till annan lön eller pension än den genom fullgjord militärtjänst intjänta grundar sig på av militärtjänsten alldeles oberoende tjänsteprestationer under ett med vederbörligt tillstånd vid sidan av militärtjänsten utfört arbete — som i detta fall räckt mer än 30 år.

Statskontoret.

Till följd av remiss har statskontoret den 16 maj 1914 avgivit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid i tillämpliga delar åberopat ett den 26 januari 1914 av statskontoret avgivet utlåtande angående postmästaren B. F. Wennqvists pensionsrätt — i vilket ämne Kungl. Maj:t sedermera den 23 maj 1914 avlätit proposition, nr 117, till nu pågående riksdag. I sistnämnda utlåtande förklarade sig statskontoret på anförda skäl icke kunna tillstyrka, att åt Wennqvist bereddess full

pension för postmästartjänsten, samtidigt med att han åtnjöt pension såsom assistent i telegrafverket, men ifrågasatte statskontoret, om icke Wennqvists pensionsförhållanden borde så ordnas, som om § 16 mom. 2:o av civila pensionslagen varit å honom tillämplig. I nämnda lagrum stadgas, att för den, som vid avgång från tjänsten åtnjuter pension för annan tjänst, som i berörda lag avses, pension må utgå för båda tjänsterna med ett sammanlagt belopp, motsvarande det högre av de pensionsbelopp, som eljest skolat utgå, ökat med en tredjedel av det lägre, eller, om bägge pensionsbeloppen äro lika, motsvarande det ena av dem, ökat med en tredjedel.

Därest avseende fästes vid detta förslag, anser statskontoret jämväl den nu föreliggande frågan böra lösas på enahanda sätt. Cronhielm skulle i sådant fall beredas pension till belopp, motsvarande pensionen för postexpeditörtjänsten, 2,700 kronor, ökad med en tredjedel av hans pension såsom kapten av första klassen, 2,240 kronor, eller 746 kronor 67 öre. Det sammanlagda pensionsbeloppet skulle således bliva, efter avrundning, 3,450 kronor. Då sökanden är berättigad till dels ovanberörda militära pension, 2,240 kronor, dels ock till pension enligt pensionslagen av 900 kronor, skulle alltså, anför statskontoret, hos riksdagen göras framställning om rätt för Cronhielm att från och med månaden näst efter den, då avgång från postexpeditörtjänsten äger rum, jämväl uppbära pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 310 kronor.

Vid beräkningen av sistberörda belopp har statskontoret utgått från den förutsättning, att Cronhielm får uppbära hela sin militära pension. Med åberopande av innehållet i punkt 9 av ovan omförmälda nådiga cirkulär framhåller statskontoret emellertid, att en framställning om beviljande åt Cronhielm av en tilläggspension å 310 kronor på allmänna indragningsstaten jämväl lärer böra innefatta förslag om riksdagens medgivande, att Cronhielm icke må för denna tilläggspension lida någon minskning i fyllnadspensionen.

Generalpoststyrelsen har den 19 maj 1914 avgivit infordrat underdånigt utlåtande i ärendet. Styrelsen, som inhämtat, att statskontoret i ovan omförmälda utlåtande över postmästaren Wennqvists framställning att erhålla pension till högre belopp än det, som enligt åberopade lag skulle tillkomma honom, ifrågasatt tillmötesgående i viss mån av denna framställning, framhåller för egen del, att, enligt styrelsens mening, lika starka skäl som de, vilka låge till grund för vad statskontoret sålunda ifrågasatt, även gällde för beredande åt Cronhielm av pension till större belopp än det, vartill han enligt pensionslagen vore berättigad.

Generalpost-
styrelsen.

För den händelse Kungl. Maj:t funne gott fästa avseende vid Wennqvists framställning, har generalpoststyrelsen fördenskull hemställt, att Kungl. Maj:t måtte tillmötesgå jämväl Cronhielms ansökning.

Departements-
chefen.

Jag tillåter mig först med några ord erinra om det av myndigheterna åberopade, av Kungl. Maj:t förut behandlade fallet av likartad beskaffenhet, nämligen rörande pension åt postmästaren Wennqvist. Kungl. Maj:t har i ovan omförmälda proposition hemställt, att Wennqvist, vilken sedan ett flertal år tillbaka uppbär pension såsom f. d. assistent vid telegrafverket, måtte såsom postmästare tillerkännas viss förhöjd pension utöver vad enligt lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension skulle tillkomma honom. Såsom skäl för berörda hemställan anfördes därvid särskilt, att Wennqvist erlagt pensionsavgifter för bägge pensionerna samt att den i nämnda lag föreskrivna reduktionen uti ifrågakvarande fall komme att mot vad som vanligen vore händelsen drabba det större av de båda pensionsbeloppen. Samma skäl kunna nu med lika stort fog åberopas för bifall till Cronhielms framställning i den omfattning, vari Wennqvists anhållan blev förordad. Att tillmötesgå nu föreliggande framställning i hela dess omfattning synes mig lika litet som i fallet Wennqvist kunna ifrågasättas, detta särskilt med hänsyn till de konsekvenser, det skulle kunna medföra att sålunda avvika från den i lagen fastslagna principen, att vid förening av två pensioner reduktion av ettdera pensionsbeloppet städse skall äga rum. Däremot anser jag billighetsskäl tala för, att, i likhet med vad som föreslagits i fråga om Wennqvist och i överensstämmelse med vad de i ärendet hörda myndigheterna ifrågasatt, Cronhielm beredes pension jämlikt de i 16 § mom. 2:o av sagda lag stadgade grunder.

Beräknat efter dessa grunder skulle, på sätt statskontoret angivit, det sammanlagda pensionsbeloppet efter sådan avrundning uppåt, som stadgas i 4 § av lagen, komma att uppgå till 3,450 kronor och sålunda med 310 kronor överstiga den pension, som eljest jämlikt 16 § mom. 3:o skolat utgå.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att postexpeditören greve Gustaf Otto Cronhielm må från och med månaden näst efter den, då avsked från postexpeditörstjänsten beviljas honom, under sin återstående livstid, med bibehållande av honom såsom f. d. kaptän vid Värmlands fältjägarkår tillerkänd pen-

sion från arméns pensionskassa jämte fyllnadspension, tillhopa 2,240 kronor, samt utöver honom därjämte tillkommande pension från postverket å 900 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 310 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle till riksdagen avlätas.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.
